

Thương-mãi hay rằng: « Cái hội của tôi tại Gò công, có thu trữ được mấy trăm muông ta lúa, nếu có dịp các nước mua, hội tôi xin bán tron ». Vì làm sao mà phải gọi đơn cho ông đầu phòng Thương-mãi? Là vì nội các sẽ buôn bán lúa tại xứ Nam-kỳ này đều qui một về phòng Thương-mãi cả. Mà lại cái giá của mình thấp ra bốn ba lần gạo lớn, có nhà nước công nhân, hệ nhà nước nhìn biết rồi thì phải lo mối giúp sức cho mình làm ăn cho thành tựu, chẳng luận là Annam hay là người nước nào cũng vậy, mà như là người mình nhà nước chữa cổ hèn. Và lại cái giá của lúa mới rẻ, còn thấp cũng do nơi phòng Thương-mãi mà ra, các buôn bán chẳng hề khi nào làm lạc, mà công ty (hãng) lãnh soát có mua bán cũng phải tại đó nơi phòng Thương-mãi.

Ông đầu phòng Thương-mãi tiếp đặng cái đơn của hội rồi, liền sẵn dịp thì ông trả lời liền, bằng không thì ông để chờ cho có cơ hội rồi ông sẽ thông tin cho mình hay mà cấp giá. Như có dịp bán đặng thì bán tất một lần, còn như chưa có ai mua mà nhòm con mình từng thiếu thì làm khai số lúa của hội hiện trữ tại lẫm đó bao nhiêu, đến xin quan Chủ-tỉnh làm chứng, rồi lên hàng Đổng-dương vậy rẽ chia nhau mà xài; còn số lúa của mình vậy bực trở đờ chờ có dịp chứ quốc hội mua thì ông đầu phòng Thương-mãi sẽ cho hãng mua lúa hay, hãng sẽ người đến tại hội mình mà cấp giá, chứng ấy mình muốn bán giá nào tùy thích, đã mạnh thế một cách và tiện bề hàng, và lại cũng có thể giúp ích cho nhà máy xay giã của Annam ta trong bốn xứ nữa. Khi hội mình chịu giá bán xong, hãng xuất bạc vốn của hãng ra mà trả cho mình, rồi lo mượn nhà máy đem ghe đến chỗ lúa về xay, mình chỉ một chỗ khờ ru, không mất công lính chi cả.

Nghĩ đó mà coi, cái hội của mình bán đặng như vậy rồi, so với cái lúc mình bán cho nhà khâu của chợ đó thì lợi biết chừng nào. Nói phòng mà nghe: mỗi tí lúa khi trước mình bán cho Chợ 250 nay bán cho hãng 350, mỗi tá lên 1 số.

Phòng cái số lúa tại quận Gò công ước chừng 3.000.000 tạ, thì mất của mình mỗi năm đến 3 triệu đồng bạc, có phải là thiệt hại cho mình biết mấy. Ấy là một quan-nhố, còn như các tỉnh lớn như là: Mỹ-tho, Rạch-giã, Sóc-trang, Cần-thơ, Bắc-lĩnh, Sa-đéc, Vĩnh-long vẫn vẫn thì thiệt hại biết dường nào.

Có kẻ tưởng sai rằng: Nếu như các điền chủ lớn nhỏ bán cái gạo này, các điền chủ lúa, rồi hàng không mua, cứ mua của Chợ, hay là của các hội khác, rồi mình để đó mà ngó hay sao? Ấy không phải. Và bằng cái số lúa của xứ Nam-kỳ ta mỗi năm hàng hà sa số, mà mình đâu cứ với nhau, mỗi tỉnh đều lấy hội thì trừ chờ chứ quốc hội mua mà bán, chừng ấy hàng không mua của mình thì Chợ có đâu mà bán. Mà lại còn quan đầu phòng Thương-mãi thì đơn đơn của các hội, hệ ai trước thì cho phép bán trước, ai sau thì đợi bán sau, không phép tranh cạnh nhau, hay là lấy quyền thế mà lên trước trong cuộc thương trường làm cho mất phép công bình chung của nước.

Này trước con mắt của chúng ta thường thấy có nhiều khi các nước bị mất mùa, ụng ụng mùa sạch, mình một máy mà bán không ra, cho đến đôi kẻ nghèo mua ăn không nổi nhìn đôi mà chết. Chứa ra khi nào nhà-nước cấm lúa xuất cảng, hay là nhằm dịp Âu-châu khởi loạn như mấy năm nay thì chức-quốc mới mua không đặng mà thôi, nếu chẳng vậy thì không có ngày nào mà hàng người cái sự mua lúa gạo cho các nước. Vấn đề lúa gạo là cái miếng sườn của con người, xin ban đồng-bang ta đừng lo ẽ ăm.

Hợp thức kết thi như thế thũ.
Lúa là máu thịt của ta ăn,
Không nó làm sao cắt nỗi dần,
Nếu để Thanh-nhon tranh mối lợi,
Thờ công làm ruộng ích chi đâu.
Gócng T. Q. V.

Lấy đây làm gương
Prenez le pour exemple

Qui-báo Công-luận số 189 ngày 24
Decembre có bài « Lấy đây làm gương »
chứa đây những lý tưởng riêng, mà
Lê-Sum là chủ-Bút, dám tưởng chung,
nên đem ra biện-bát cuộc vợ chồng

người trong xã-hội, chẳng sợ chính lòng người. Vậy tôi xin chiết bài ấy vào đây, trước cho lục-châu quán tử xem, sau ngó cùng Lê-Sum với lời hơn thiệt.

Người đàn bà số một ở Nam-kỳ

Lời xưa có nói: Người quân-tử phải lấy đạo vợ-chồng trọng, ai cũng nghe lời nói ấy, song không biết nghĩa chữ trọng cho cao sâu, ngờ đâu chữ trọng là vợ chồng tung-trọng nhau, nướm-nở nhau, chớ không hiểu rõ nghĩa lý chữ trọng cho cùng. Vậy thì ai đã hiểu nghĩa chữ trọng rồi thì chẳng cần chi nhắc lại, đây tôi xin vờ vờ phép giải cho những người chưa rõ.

Chữ trọng là trọng đạo cang-thường, lựa nơi đức hạnh từ-hóa, lựa chỗ thể-gia phiệt duyệt, mà vậy duyên cá-nước kết nghĩa sất-cầm, nên chọn nơi như vậy thì đều là phá có dạy, mà người trong nhà có dạy hay biết kính nhường chồng, chẳng làm đều tang nghi bại đức cho chồng, chẳng dám đoạt quyền của chồng, biết thương danh-giá của chồng, thì chồng mới muốn tròn tên tuổi, mới-mang mây mặt với đời; chứ-tôn nghĩ coi có phải vậy chăng? Sao tôi thấy có nhiều vị làm-danh trọng vọng, quyền-tước cao-sang, mà chẳng biết thương danh-giá của mình:

À thanh-lâu k-jữ cũng đem ra mà kết duyên cầm sắt. Đứa Ca nhi (con hát bội) cũng đem chước về mà vậy bạn phụng loan. Con đã lấy Chà lý Khách, bươm chóng ong chường năm bảy lược, cũng đem về mà làm nghĩa thất gia, thế thì sao mà chẳng hao môn danh giá?

Tôi xin thí dụ sơ lược một đôi này; mình là người có quyền có tước đầu mình có lấy con điên khùng chừng cồng-kêu là lớn, là tại cái quyền của mình ép chúng phải kêu. Song trước thì vưng, chớ sau lưng thì oán, là bởi tại kẻ không xứng đáng mà mình buộc người phải bầm phải thừa, bởi ấy, nên đầu mình là người đứng-đầu tại-nàng cho mấy, chúng cũng giằng lay đến mình.

Vả lại mình là một người lớn để mà làm gương cho đời, mà chẳng sửa mình nghiêm chính, cho kẻ dưới soi nhờ, nhờ lấy cái gương xấu mà treo cho trẻ em trong đám đàn ông có chỗ đồ thừa mà nói theo thói tẻ, lại cũng làm gương hư cho hàng phụ-nữ, là xuối gạc cho phường phụ-nữ trong đám trang-hoa chẳng biết sửa mình, nghĩ vì sự hư của chúng nó không hại, đã từng bươm thấy ông lớn, mà hết kiếp rồi cũng có quyền qui tung tiền trọng vọng, thì sao họ sợ trường ác cho đám hư-lưu chẳng ngại bước trang-hoa là thói tẻ, nên dám noi theo đường quấy.

Chớ chi, đám trang-hoa, trường anh-ém mà đều có tay sắc nước hương trời đi nữa, thì cũng cho là đồ chơi của đời, đừng đem về mà làm đồ hữu dụng, (là làm vợ). Vậy thì chúng nó mới sợ mà giữ mình làm người trinh tiết chớ.

Đó chứ-tôn nghĩ coi, có phải mấy ông quyền cao tước trọng lấy gái trang-hoa làm vợ, là làm gương xấu cho đời chăng? Nếu chứ-tôn chẳng tin lời tôi nói đây là thiệt, xin hãy xem đường thời đây cũng có nhiều người đàn ông có vợ như vậy mà không toàn danh giá, là cũng tại bởi không cần thận sự làm đời bạn, hàng bạn lại cũng nên lấy đó làm gương.
T. M. L.

Theo ý tôi tưởng rằng:
Vẫn biết sách có câu: Quân-tử tạo đoan hồ phụ-phụ, lời ấy là lời nói chung; xét ra cho kỹ, cái duyên hội ngộ xưa nay, đôi lứa phần nhiều về duyên giải cầu; trong một lúc tình có, mà thành gia thành thất, thành vợ thành chồng, là đến khi vậy duyên cầm sắt, gần nghĩa keo sơn, rồi mới biết là thiên duyên số định.

Nghĩ vậy nên thế gian vạn sự, thứ như là việc vợ chồng, khó chỗ tình liệu, khó chỗ nói năng, cũng khó mà chọn lựa; chẳng để gì khen chê vì duyên ai nấy gặp. Thứ xem trong một đám nữ lưu, đương buổi nhỏ, đều ở một xóm học một trường, cấp cả một lược, tới khi định đời định lứa, thì cha mẹ đều muốn cho con đẹp mặt nở mày, sao mà kẻ thì hiền-vinh, người thì lưu-lạc, người lại đời ba phen chấp nối mới nên cuộc phu thê, có người phải chịu đau vì kiếp trang-hoa, rồi sau đặng gặp đặng trường-phu, nhờ phụng chồng đẹp mặt. Thành một ngôi mang-phu đường đường, khổ tận cam lai, lẽ đời thường có vậy.

Nay tiên-sanh riêng lòng chấp nhưm mà cho đám trang-hoa là đờ vụng, làm cho hư danh giá các vị trước cao sang; vậy chẳng là ép duyên cầm sắt của bon quân-xoa, không cho đời lỗi mà hồng, trở nên lương duyên tức để sao? Tiên-sanh vẫn trang-phủ rai tai học, cũng chẳng biết sự-tích xưa nay; như Triệu-khuôn-Dần đem Hằng-tổ-Mai về ngôi Mẫu-Hầu đó vậy. Hàng-tổ-Mai chẳng phải gái lầu-xanh hay sao? Kim-Trọng đem Tuy-Kiều về ngôi mang-phu, Tuy-Kiều chẳng phải tay ông thầy bươm thừa, buôn hương bán phấn sao? Triệu-khuôn-Dần với Kim-Trọng đó đại làm hay sao? Phải đâu, ấy là vì duyên, vì nợ, vì tình đó chớ. Bởi vậy tuy mới có câu:

Một duyên hai nợ ba tình; trường nhau du hần tử sanh cũng liều. Vì vậy cho nên những tay lộn vào kiếp phơng trần, sau mới nhớ mà nương đờng đàng lên cao cửa kim. Như lời tiên-sanh nói đó, hệ trước trọng quyền cao, nên lựa chỗ thể gia phiệt-duyệt, thì nào những kẻ mà đào nặng nghiệp, đều chịu một bẽ cho màn kiếp sao? Chẳng cho tay nào đặng ăn năng cho trọn - tiếng lành sao? Xin tiên-sanh suy nghĩ đạo đầu, đừng trách lẫn mà tôi cho phê phụ nữ. Lại cũng phải xét, theo lẽ đời, có nhờ mới nên lớn, có trẻ mới nên già, có đại mới nên khôn, có làm-lữ biết ăn-năng sửa mình đặng, thì chẳng phải là người chẳng đàng.
NAM-HỒ-NGƯ.

QUAN TOÀN-QUYỀN CẨM O'N
(Remerciements du Gouverneur général)

Quan Toàn-quyền lấy làm cảm xúc những thư tín trong Nam-kỳ gửi ra phần ur 76 chúc cầu ngài, nên ngài gửi lời xin quan Thông-độc Nam-kỳ thay mặt ngài gửi lời lại cảm ơn những kẻ báo làm đàng lúc ngài còn thương tiếc, chừng ngài mạnh rồi ngài sẽ báo cảm lại.
(Communiqué)

Qui-thê quan Toàn-quyền.— Có tin chắc cho hay quan Toàn-quyền ôn sức khỏe luôn. Nhưng ngài phải nằm an dưỡng qui-thê ít lâu, vì cái viêm đờn tràng nhâm chỗ đầu máy gân máu.

Bản-quân Lục-Tiến-Tân-Văn xin chúc quan Toàn-quyền mau thuyên-bệnh.

Cảm ơn

Chúng tôi thay mặt cho các gia-quyền người bằng lưu chúng tôi là ông Cao-đức-Minh, phi-công mới bị bác kỹ tũ, kính gửi lời cảm ơn;
Quan Thông-độc Nam-kỳ,
Qua Đ-ông-hồng lãnh đạo binh Nam-kỳ và Cao-man.
Các người về hội báo-chương, và các ty các hội khác.
Các quan vò, cai, đội và lính.
Các viên-quan, các người thương-mãi và công-nghệ,
Có lòng tốt gửi đưng trang-hoa và đều đờn lính cứu đờn nghĩa-địa.

ÂU CHÂU ĐIÊN-BẢO

Quân A-lê-mãn bỏ 10 triệu bạc tại gare Muxsen. — Người ta mới gặp tại gare Muxsen 2 cô xe lửa chở cái đồng kim loại, mà cửa ra thì thấy 10 triệu đồng bạc A-lê-mãn (marks) người ta liền chở về thành Anvers (Belgique) cho quân lính theo dõi nghiêm ngặt.

Quốc-gia tương vong
(La chute d'une dynastie)

Nga diệt quân quyền
(La destruction de la Monarchie russe)
(Tiếp theo)
« Ngu-thần, Goutchkof với tôi, sớm nghĩ cho Hoàng-thương sẽ nhường ngôi cho Thái-tử Alexis mà thôi, chẳng tưởng cho Thượng-quốc công Michel chết não cả. Nay Hoàng-thương phán như-rứa, ngu-thần chớ biết sao làm nữa. Vậy xin Hoàng-thương cho phép Ngu-thần tiếng luận cùng Goutchkof đời

Thuộc điều kiện CANON

BAO-XANH
Đã ngon mà lại rẻ tiền

Đã được cấp bằng phát minh

CÁI LƯƠNG MỚI 1015

GRAVURE SUR METAUX ET MARBRES

GIẤY HỒ HỒN HẾT

Kính công của vị đồng hồ: Tại tiệm tôi khắc các thứ con dấu bằng đồng và bằng đồng làm thiết kế kỹ càng mà giá rất rẻ, xin kính mời quý khách.

TÔI KHÔNG ĐÓI BỤNG!

Ấy là câu thường thêu họ hàng nghe nói trong lúc gần gũi bàn mà dùng vật thực dụng bỏ đường khi-lực mình đã hao tốn trong con làm lụng.

Trong lúc nóng nực

Nếu Chú-lôn muốn ăn uống lực bạc thường thì chú khà dùng những rượu khai vị đẹp ra giá đắt (apéritifs frétés) và có nhiều khi tuy đắt tiền rất mà nếm kỹ trang một đôi khi lộn hạp, đau đầu cũng có bản thì rượu ấy, hề thường uống nó thì lần lần rượu ấy làm tiêu tan niềm dịch (la manqueuse) trong bao tử rồi lần lần nó làm cho mình thực bất trí kỹ sự.

Vì sao vậy?

Trước một khế đồng hồ khi ngồi bàn mà dùng cơm thì chẳng nên uống thứ rượu gì hết, cứ uống:

MỘT LY BÉ BƯƠU

QUINA GENTIANE

Là thứ rượu của các thầy tu dùng Sao-Paulo (Espagne) đặt, xít ấy là xít nóng nực, cũng như xít Đông-dương ta đây. Rượu này làm bằng các thứ thảo mộc tinh ba rất có danh tên thuốc là

QUINQUINA và GENTIANE

Mà các thầy tu ấy dùng cốt đường hạt-hà mà yếm vị đắng làm cho dễ uống, mùi lại thanh thoả, dân cho ai mà hay kén lựa cũng chẳng chê dùng.

Phải nài

nhớ trên mình mua các hiệu dân trên cơ như vậy.

Nhà MAZET

đường Paul Blanchy, môn bài số 10, Saigon, là nơi nong thứ mà coi, thiết quả như lời tôi nói chẳng sai.

Có bán trong các tiệm hàng-xén

Tại nhà in công s. B. schneider 7, Donier và Nordom - SAIGON

KIM, VĂN, KIỀU, ông P. Trương-vinh-Kỷ in lại rồi.

Không hình 1400: Có hình 2100: Tiền 1400

Nhà Lefranc và Công-ty ở PARIS

LÀM MÀU VERNIS VÀ MỰC IN HÁNG DENIS FRÈRES, một mình đại lý cả Đông-dương

HÃY HỎI THỨ HỘP QUỆT HIỆU NÀY

LÀ THỨ TỐT HƠN CÁC THỨ KHÁC

PHÁP ĐƯƠNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM
THIỆT HIỆU LÀ
ELIXIR TONIQUE ANTICLAIREUX
Của ông lượng-y GUILLÉ

Từ tám mươi năm nay thuốc ELIXIR có chế đượng của quan lượng-y Guillaix lấy làm thần hiên trong những bệnh HƯ PHẾ, đau trong TÍ VỊ, đau cơ TRÁI TIM, ĐAU GÁM, ĐAU MINH, RẾT VỎ DA, hoặc CHÓI NƯỚC, BÌNH KIỆT, BÌNH HỒ ĐAI, BÌNH CỘM, GHỀ CHỐC NGOÀI DA và bình có TRÔNG LẠI TRONG BỤNG.

Ấy là một thứ THUỐC XÒ rõ rệt và rất hiên nghiệm làm cho HUYẾT RA TINH KIỆT. Những bình gốc bởi ĐÀM hay là MẬT phát ra thì uống số hay lắm.

Bất kì thuốc trị đăm não mà không có đầu ký tên PAUL GAGE thì chớ dùng.

LẠI CÓ MỘT THỨ
THUỐC HOÀN XÒ
nên cũng rất trong thứ Elixir Tonique Anticlaireux của quan lượng-y Guillaix.

Chánh chủ trở thuốc này là nhà: PAUL GAGE FILS, phát huyng nhà số 7 anh, đường BRETELLE SI GERMAIN môn bài số 8, ở tại ở thành PARIS.

VÀ TRONG CÁC ĐƯỢC PHÒNG ĐỀU CÓ BÁN

KHOAN CHẤT THỦY
(Nước suối làm thuốc)

VICHY
PHÁP-QUỐC-TUYÊN
VICHY CELESTINS

Có bán nguyên cơ | Trị bình đau Thận, bình đau Đàng-quang, bình Phong - và nhức cơ.

Tri bình đau Thận, bình đau Đàng-quang, bình Phong - và nhức cơ (Ké) - Đau mỷ chỗ lết-lét.

VICHY GRANDE-GRILLE trị bình đau gan và bình đau.

VICHY HOPITAL trị bình thương 11, trường nhớt.

Nhý coi chừng để giả mạo, khi mua phải coi cho trắng thứ nước nào mình muốn dùng.

VICHY-ÉTAT ĐIỀU TÈ

SEL VICHY-ÉTAT là muối tự nhiên trong nước suối 6/ya ra. - Có hộp và có ve.

PASTILLES VICHY-ÉTAT mỗi khi ăn cơm rồi uống chừng 2, 3 hoàn thì dễ tiêu hóa.

COMPRIÈMES VICHY-ÉTAT dùng để cho mình đẹp nước mệ (mỏi-khi-chất).

SAIGON

Hiệu vải này là hiên riêng của
Hàng BERTHET, CHARRIÈRE và CÔNG-TY
ở đường Kinh-lập, số 105, SAIGON
Vải nào mà có đĩnh hiệu này thì là một thứ vải thượng hạng vô song.

THƯƠNG HANG WHISKY
hiệu này
CHÁNH LÀ RƯỢU VUA
trong các thứ
WHISKY

Uống nó vào đã dặng
BỒ DƯỞNG
mà lại
VUI VÈ

RƯỢU COGNAC
HIỆU
HENNESSY
là một thứ rượu
TỐT THƯƠNG HANG

Ấy là rượu vua trong các thứ rượu Cognac. Các hiệu rượu khác biết sao bì híp.

Bực thượng lưu các quan các nhà thơ thượng đều ưa nếm. Ấy quả **COGNAC** hiệu này mà uống chớ chẳng hề chịu thứ khác.

Le Directeur-Gérant : F.-H. SCHNEIDER
Certifié l'insertion.
Saigon, le 19

Vu pour légalisation de la signature
de M.
Saigon, le
Le Maire de la Ville de Saigon

Certifié le usage et. Millé cinquante et. . .
Saigon - Imp. F.-H. SCHNEIDER
Saigon le 22 novembre 1919